

SVEUČILIŠTE

Etički kodeks

Zagreb, 2021.

Sadržaj

1. OPĆE ODREDBE I UPORABA POJMOVA	1
2. TEMELJNA NAČELA	1
2.1. Ljudska prava, poštivanje integriteta i dostojanstva osobe	1
2.2. Jednakost i pravednost	2
2.3. Akademska sloboda	2
2.4. Profesionalno ponašanje	2
2.5. Poštivanje zakona, pravnih postupaka i obveza	2
3. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA	2
3.1. Nepoštivanje dostojanstva i diskriminacija	2
3.2. Uznemiravanje	3
3.3. Neobjektivnost i pristranost	3
3.4. Neprihvatljive prakse u nastavi	3
4. PROFESIONALNA PRAVA I ODGOVORNOSTI	4
4.1. Načela poučavanja	4
4.2. Etika istraživačkog rada i autorstvo	4
4.3. Primanje darova i drugih dobara	5
4.4. Sukob interesa	5
4.5. Transparentnost i povjerljivost	5
4.6. Javno djelovanje i sloboda izražavanja	5
5. ETIČKO POVJERENSTVO	6
6. KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA	6
7. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	6

Na temelju odredbe članka 27. Statuta Sveučilišta VERN (u daljnjem tekstu: Sveučilište), Upravno vijeće Sveučilišta na svojoj sjednici održanoj 28. rujna 2021. uz suglasnost Senata Sveučilišta donosi sljedeći

ETIČKI KODEKS

1. OPĆE ODREDBE I UPORABA POJMOVA

Ovim Etičkim kodeksom (u daljnjem tekstu: Kodeks) uređuju se etička načela u nastavnom i istraživačkom radu, odnosima među nastavnicima, studentima, zaposlenicima i drugim sudionicima u istraživačkom, obrazovnom i svakom drugom procesu koji se obavlja u okviru Sveučilišta u najširem smislu. Promicanje etičnog ponašanja i vrijednosti koje su sadržane u ovom kodeksu obveze su svih dionika u akademskom djelovanju na Sveučilištu.

Postupci propisani Kodeksom ne uređuju prava, obveze i odgovornosti osoba koje u njima sudjeluju te nisu alternative za građanske, kaznene, upravne i stegovne postupke uređene zakonima te drugim propisima i aktima Sveučilišta.

Izrazi koji se koriste u ovom Kodeksu odnose se jednako na sve osobe, neovisno o spolnom i rodnom identitetu.

Pojmovi koji se koriste u ovom Kodeksu imaju sljedeće značenje:

- "Akademska zajednica" i "članovi akademske zajednice" označava sve studente, nastavnike, vanjske suradnike, sve djelatnike i druge sudionike neovisno o vrsti i trajanju njihova pravnog odnosa na temelju kojega ostvaruju prava i obveze na Sveučilištu te uključuje sve osobe koje sudjeluju u obrazovanju, istraživanjima, mentorskim i drugim aktivnostima vezanim uz djelovanje Sveučilišta
- "Nastavnik" označava svaku osobu koja održava nastavu na Sveučilištu bez obzira na nastavno, znanstveno, znanstveno-nastavno ili suradničko zvanje te na vrstu i trajanje pravnog odnosa na temelju kojega održava nastavu,
- "Studenti" su sve osobe uključene u formalne obrazovne programe na Sveučilištu,
- „Drugi sudionici“ na Sveučilištu jesu one osobe koje nisu obuhvaćene u gornjim kategorijama, a uključene su u neki od procesa na Sveučilištu (polaznici neformalnih, neakreditiranih obrazovnih programa, suradnici na projektima i drugo).

2. TEMELJNA NAČELA

2.1. Ljudska prava, poštivanje integriteta i dostojanstva osobe

Svakom članu akademske zajednice osiguravaju se sva ljudska prava unutar akademske zajednice.

Svi članovi akademske zajednice trebaju biti poštivani kao osobe u skladu sa zajamčenim pravima koja proizlaze iz poštivanja integriteta i dostojanstva svake osobe.

Svi članovi akademske zajednice imaju odgovornosti prema drugima u smislu savjesnog, profesionalnog, poštenog, iskrenog i nepristranog ponašanja, ali i nastojanja u podizanju kriterija izvrsnosti radi ostvarivanja zajedničkoga dobra akademske zajednice i društva u cjelini.

2.2. Jednakost i pravednost

Sloboda mišljenja i izražavanja temeljna je vrijednost akademskog života i djelovanja.

Svaki član akademske zajednice treba se ponašati u skladu s načelom jednakosti i pravednosti tako da su isključeni svaka diskriminacija, zlostavljanje i namjerno uznemiravanje.

Članovi akademske zajednice ne smiju zlouporabiti svoj autoritet i ne smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi prevladaju nad objektivnim prosuđivanjem te etičkim i profesionalnim ponašanjem.

2.3. Akademska sloboda

Svi članovi akademske zajednice imaju pravo na akademsku slobodu u svome djelovanju na Sveučilištu.

Akademska sloboda jest temeljni uvjet i obilježje u procesu podučavanja, istraživanja i općenito djelovanja u visokom obrazovanju.

2.4. Profesionalno ponašanje

Članovi akademske zajednice u svojem profesionalnom djelovanju slijede načela savjesnosti, odgovornosti, objektivnosti, nepristranosti, razboritosti, međusobnog uvažavanja, ljubaznosti i tolerancije.

Obveza je članova akademske zajednice poštivanje kriterija stručnosti i izvrsnosti.

Svi članovi akademske zajednice trebaju održavati i poticati suradnju u profesionalnim odnosima i skrbiti o učinkovitom i odgovornom korištenju akademskih resursa te djelovati u duhu zajedničkih ciljeva. Sudjelovanje zaposlenika u aktivnostima izvan Sveučilišta ne smije biti u sukobu s ovim Kodeksom i profesionalnim obvezama, niti štetiti ugledu Sveučilišta.

2.5. Poštivanje zakona, pravnih postupaka i obveza

Od članova akademske zajednice očekuje se poštivanje svih pravnih propisa i pravnih postupaka koji se tiču njihovih građanskih obveza te njihovih obveza kao članova akademske zajednice.

U zasnivanju i ispunjavanju svih ugovorenih, znanstvenih, nastavnih i drugih obveza prema matičnoj ustanovi, drugim ustanovama u sustavu i javnosti zahtijeva se pridržavanje etičkih načela i vrijednosti.

3. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA

3.1. Nepoštivanje dostojanstva i diskriminacija

Neprihvatljiv je svaki oblik nepoštivanja dostojanstva kojim se kod osobe namjerava izazvati strah, te svako neprijateljsko, ponižavajuće i uvredljivo ophođenje.

Zabranjena je svaka izravna ili neizravna diskriminacija na temelju rase, boje kože, spola, spolnog ili rodnog opredjeljenja, bračnog stanja, roditeljstva, vjere, razlike dobi, političkog uvjerenja, nacionalnog, socijalnog ili regionalnog podrijetla, imovnog stanja, društvenog položaja te tjelesnih poteškoća.

3.2. Uznemiravanje

U smislu ovoga Kodeksa, uznemiravanjem se smatra svako neprimjereno ponašanje prema drugoj osobi koje ima za cilj ili koje stvarno predstavlja povredu osobnog dostojanstva, ometa njezino obavljanje radnih zadataka ili smanjuje kvalitetu života te osobe, te koje drugu osobu namjerno zastrašuje, vrijeđa ili ponižava verbalno, neverbalno ili fizički.

Spolno uznemiravanje je svako neželjeno verbalno, neverbalno ili fizičko ponašanje spolne naravi, koje ima za cilj ili predstavlja povredu osobnog dostojanstva, a posebice ako stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.

Neprihvatljivim se smatra vršenje pritiska na osobu koja je odbila ili prijavila takvu vrstu ponašanja. Neprihvatljivim ponašanjem smatra se i zanemarivanje prijava spolnog uznemiravanja u smislu odgađanja ili neistraživanja prijavljenoga spolnoga uznemiravanja.

Nasuprot spolnom uznemiravanju, odnosi spolne naravi između članova akademske zajednice koji uključuju obostrani pristanak smatraju se područjem privatnosti izvan legitimnih interesa Sveučilišta.

Odnosi spolne naravi članova akademske zajednice koji uključuju obostrani pristanak ne smatraju se slučajevima spolnoga uznemiravanja, već eventualno mogu podlijegati prosudbama vezanima za druge odredbe ovog Kodeksa, poglavito za etičke norme objektivnosti i nepristranosti ili sukoba interesa.

3.3. Neobjektivnost i pristranost

Svi članovi akademske zajednice trebaju biti pravedni i ne smiju dopustiti da predrasude bilo koje vrste utječu na njihovu objektivnost u akademskim, istraživačkim, stručnim, poslovnim i upravljačkim djelovanjima. Ocjena profesionalnih kompetencija bilo kojega člana akademske zajednice ne smije počivati na kriterijima koji nisu neposredno relevantni za obavljanu djelatnost ili profesionalne obveze.

3.4. Neprihvatljive prakse u nastavi

Studenti su dužni suzdržavati se od prepisivanja i svakog drugog oblika akademskog nepoštenja, odnosno akademski neprihvatljive prakse u nastavnom procesu i ispitnom postupku.

Akademskim nepoštenjem, smatraju se svi vidovi nedopuštenog primanja i davanja pomoći koji imaju za cilj na nedopušteni način utjecati na korektnost ocjenjivanja na ispitima i u drugim oblicima vrednovanja rada i rezultata članova akademske zajednice.

Članovi akademske zajednice ne smiju poticati na akademsko nepoštenje, omogućivati ga i tolerirati.

Akademsko nepoštenje bit će stegovno sankcionirano sukladno aktima Sveučilišta.

4. PROFESIONALNA PRAVA I ODGOVORNOSTI

4.1. Načela poučavanja

Sljedeća načela definiraju profesionalna prava i odgovornosti nastavnika:

- Temeljni je zadatak nastavnika da doprinese intelektualnom, stručnom i osobnom razvoju studenata, te da izbjegava sva postupanja koja bi mogla omesti taj proces.
- Odnos nastavnika i studenata temelji se na pravičnosti, poštovanju, nepristranosti, otvorenosti, povjerenju i poštivanju privatnosti i dostojanstva.
- Nastavnici trebaju u nastavi prenositi visoku razinu znanstvenih i stručnih spoznaja i vještina iz svojega predmeta, osigurati točnost, preciznost, reprezentativnost sadržaja predmeta i primjerenu poziciju predmeta unutar programa studija.
- Obveza je nastavnika osigurati studentima sve mogućnosti stjecanja i unapređenja znanja i vještina te što djelotvornije ostvarivanje predviđenih ishoda učenja i pri tome poštivati sve obrazovne ciljeve, strategije i standarde.
- Teme koje za studente mogu biti osobito osjetljive treba obrađivati na otvoren, pošten i pozitivan način uz uvažavanje odredbi ovog Kodeksa.
- Nastavnici trebaju studentima osigurati valjanu, otvorenu, pravednu, objektivnu i pravodobnu evaluaciju i ocjenjivanje, uz odgovarajući zakonski definiran stupanj zaštite osobnih podataka i prava na privatnost.
- Nastavnik treba poštivati dignitet svojih kolega i u suradnji s njima raditi u interesu napredovanja studenata.
- Neprihvatljiva je zlouporaba položaja moći i nadređenosti nastavnika nad studentima, jednako kao i studentovo podcjenjivanje, omalovažavanje i umanjivanje autoriteta nastavnika.
- Nastavnici ne smiju uvjetovati pristupanje ispitu uvjetima koji nisu sadržani u odredbama nastavnog plana i programa, odgovarajućih pravilnika i općih akata Sveučilišta te ugovora o studiranju (primjerice, kupnjom njihovog udžbenika i sl.).
- U cilju unapređivanja kvalitete nastavnoga procesa nastavnici trebaju uzimati u obzir mišljenje i evaluacije studenata o svojoj nastavnoj kompetenciji.

4.2. Etika istraživačkog rada i autorstvo

U znanstvenim i stručnim istraživanjima te objavljivanju radova potrebno je poštivati načela čestitosti i intelektualnog poštenja:

- Članovi akademske zajednice ne smiju svojim ponašanjem ugrožavati povjerenje koje šira zajednica ima u Sveučilište i njegove članove, u njihovu nepristranost, vjerodostojnost i rezultate njihova rada.
- Istraživanje treba biti društveno odgovorno, tako da promiče javni interes i vrijednosti ne nanoseći niti uzrokujući psihičke ili fizičke štete pojedincima, društvu, okolini, kulturnoj i umjetničkoj baštini ili budućim generacijama.
- U istraživanjima je potrebno primjenjivati načelo izričitog, svjesnog i informiranog pristanka ispitanika, štiti njihova prava i dostojanstvo kao osoba.
- U planiranju, provedbi i izvještavanju o istraživanjima, članovi akademske zajednice trebaju na najmanju moguću mjeru svesti mogućnost pogrešnog tumačenja rezultata. Nije dopustivo izmišljanje, namjerno podešavanje, prikrivanje i tendenciozno tumačenje rezultata znanstvenoga istraživanja.

- Plagiranje radova (iskorištavanje tuđih radova i/ili rezultata istraživanja bez navođenja autora, prezentiranje tuđeg rada kao svojega ili nedovoljna jasnoća u diferenciranju vlastitog rada od tuđeg) smatra se povredom Kodeksa.
- Svako krivotvorenje i preuzimanje radova drugih te namjerno pomaganje pri tome smatra se neetičnim i nedopustivim.
- Potrebno je štiti prava intelektualnog vlasništva svih članova akademske zajednice.
- Krivotvorenje preporuka i pogrešno predstavljanje akademskih postignuća smatra se nedopustivim.
- Svako eksperimentalno istraživanje koje uključuje izazivanje patnje kod ljudi i životinja smatra se nedopustivim.

4.3. Primanje darova i drugih dobara

Članovi akademske zajednice ne smiju tražiti ni primati darove, niti poticati darivanje, bilo za sebe ili neku drugu osobu, za koje postoji razborita pretpostavka da će posredno ili neposredno utjecati na njihovu objektivnost, profesionalne obveze i dužnosti.

Obveza je članova akademske zajednice otklanjati i prijavljivati svaki pokušaj korupcije.

4.4. Sukob interesa

Svi članovi akademske zajednice trebaju izbjegavati sukobe interesa koje mogu uzrokovati obiteljski odnosi, blisko prijateljstvo, antagonizmi i sl. Član akademske zajednice u potencijalnom sukobu interesa treba nadređenoj osobi ili tijelu prijaviti takvu mogućnost, a obveza je nadležne osobe organizirati radne procese i odnose tako da se spriječe sukobi interesa.

4.5. Transparentnost i povjerljivost

Sveučilište podupire i promiče transparentnost u propisima i djelovanju kao jednu od temeljnih vrijednosti. Svi propisi, pravila i odredbe kojima se definiraju prava i obveze članova akademske zajednice trebaju biti precizni, jasni i dostupni.

Svi članovi akademske zajednice koji na temelju svojeg položaja na Sveučilištu raspolažu podacima sa statusom povjerljivosti trebaju štiti povjerljivost takvih podataka.

Nije dopušteno neovlašteno raspolaganje povjerljivim podacima, uključujući i njihovo otkrivanje drugim članovima akademske zajednice kao niti trećim osobama.

4.6. Javno djelovanje i sloboda izražavanja

Sveučilište je svjesno svoje društvene odgovornosti i podupire pravo članova akademske zajednice na javno nastupanje i slobodu izražavanja koje uključuje nastupe pred publikom, u medijima i na društvenim mrežama, izražavanje svojih stavova u novinama, knjigama i časopisima, kao i druge oblike djelovanja za dobrobit zajednice. Član akademske zajednice stavove javno iznosi kao osobne, a ne institucijske, osim u slučaju posebnog ovlaštenja.

Političke i s religijom povezane djelatnosti nastavnici moraju strogo odvojiti od znanstvenog i nastavnog rada.

Članovima akademske zajednice nedopustivo je koristiti prostorije i sredstva Sveučilišta za obavljanje vlastite političke ili s religijom povezane djelatnosti ili vlastitu promociju.

Nedopustivo je i da članovi akademske zajednice koriste predavanja i druge kontakte sa studentima za promidžbu stranačkih ili drugih političkih stajališta te religije.

U političkoj djelatnosti i javnim djelovanjem izvan Sveučilišta nastavnici moraju čuvati ugled Sveučilišta kojemu pripadaju te izbjegavati zagovaranje onih opredjeljenja koja su nespojiva s temeljnim vrijednostima ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske.

5. ETIČKO POVJERENSTVO

Etičko povjerenstvo Sveučilišta (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo) neovisno je tijelo koje nadzire poštovanje načela i odredbi Etičkog kodeksa te odlučuje o povredama akademske etike. Povjerenstvo također prosuđuje i o etičnosti istraživanja i anketa.

Etičko povjerenstvo djeluje u skladu s Pravilnikom o radu etičkog povjerenstva kojeg donosi Senat uz suglasnost Uprave.

6. KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA

Odluka etičkog povjerenstva o kršenju etičkog kodeksa dostavlja rektoru koji je dužan postupiti u skladu s pravilnikom o stegovnoj odgovornosti.

7. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Danom usvajanja minimalnih etičkih načela utvrđenih smjernicama Nacionalnog vijeća, ta načela postaju sastavni dio ovog Kodeksa. Ovaj Kodeks stupa na snagu danom objave na mrežnim stranicama Sveučilišta.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA:

Ozren Jureković

KLASA: 602-04/21-27/08
URBROJ: 251-717-02/21/2444
Zagreb, 28. rujna 2021.